

T. C.
TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ

COĞRAFI İŞARET TESCİL BELGESİ

Tescil No	: 98
Başvuru Tarihi	: 31.03.2005
Başvuru No	: C2005/006
Yayın Tarihi	: 27.12.2007
Türü	: Mahreç İşareti
Başvuru Sahibi	: Rize Valiliği
Başvuru Sahibinin Adresi	: Rize Valiliği Rize
Ürünün Adı	: El Dokuması
Coğrafi İşaret	: Rize Bezi (Feretiko El Dokumaları)
Kullanım Biçimi	: Markalama
Coğrafi Sınırları	: Rize İl Sınırları
Diğer bilgiler	ektedir.

Teknik özellikleri ve denetim biçimi ekte verilen coğrafi işaret; 27.12.2007 tarih ve 26739 sayılı Resmi Gazetede ilan edilmiştir. 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname'nin 12 nci maddesi gereğince 31.03.2005 tarihinden geçerli olmak üzere tescil edilmiştir.

Doç. Dr. Yüksel BİRİNCİ
Enstitü Başkanı Y.

A.6 20/08

TÜRK PATENT [] ENSTİTÜSÜ

Tescil No : 98
Coğrafi İşaret : Rize Bezi(Feretiko El Dokuması)

Ürünün Tanımı :Ürünün hammaddesi kendir ipliğidir. Kendir ipliğinin tabii rengi mat ve koyudur. İstenirse ağartılarak beyazlatılır. Kendir ipliği esas itibariyle tek kat ve bükümlü bir özelliğe sahiptir. Günümüzde çeşitlendirilip renklendirilmektedir.

Kendir bitkisinin özellikleri:

Görünüm; Grisarı, düz, mat, lif demetleri ketenden daha uzun ve kabadır. Demet uzunluğu 2 metreye kadardır. Lif uzunluğu 1,5 cm ile 4,5 cm arasındadır.

Özellikleri; Bitkisel lifler arasında en çok sağlamlığa sahiptir. Çürümez, elastikiyeti azdır. Yakma deneyi sonucu selüloz kokar, mikroskopta görüntüsü keten ile aynıdır.

Eldesi: 1,8 ile 2,4 cm uzunluğunda ketene benzer lif demetleri taranarak elde edilir. Rizede iklim az güneşli ve çok yağışlı olması nedeni ile diğer yörelere göre lifler çok ince ve esnek olmasından dolayı Rize bezi dokumada sadece bu yörenin kendirleri ile yapılan iplikler ile dokunabilmektedir. Lifleri iplik eğirmeye uygun olan kendir ipliği, kendirin erkeğinden elde edilir. Dişisi tohumluk olarak bırakılarak erkeğinden birkaç hafta sonra sökülür. Başka yerlerde su havuzlarında bırakılarak yumuşamaya terk edilen kendirler, Rize'nin ikliminin rutubetli ve yağışlı olması nedeniyle açıkta bırakılarak bekletilir.

Üretim Alanı : Kendir bitkisi Rize ili genelinde yetiştirilir. Kuvvetli topraklar (humuslu-kumlu), yağışlı bölgeler, nemli iklim , bitkinin yetiştirilmesinde en önemli etkidir.Türkiyede özellikle Rize merkez ve ilçelerde yağış ve iklim uygun olduğundan dere boyları, humuslu ve kumlu topraklı olan yerlerde yetişir. En iyi kendir bitkisinin Rize'de yetişmesinin nedeni havalar yağışlı, nemli, çok güneşli gün sayısının 100 gün civarında olması nedeni ile kendir bitkisi liflerinin nişastalaşmasına zaman kalmadığındandır. Bu nedenle lifler yumuşak ve incedir. İplik yapımında aranan tüm özellikleri kesintisiz taşımaktadır.

Rize Bezi (Feretiko El dokumaları) üretimi, kendir bitkisinin Rize ili sınırları içerisinde yetiştirilmesi suretiyle, her yerde yapılabilir.

Üretim Metodu :

- 1- Kendirin ekimi
- 2- Kendirin hasadı
- 3- Kendir bitkisinden liflerin alınması
- 4-Elde edilen liflerin ilkel su tokmaklarında dövülerek yumuşatılması
- 5-Elde edilen mamülün yöreye ait araç ve tekniklerle iplik haline getirilmesi,
- 6-Hazırlanması
- 7- Yapılacak ürünün çeşidine göre 45 cm'lik, 60 cm' lik , 90cm'lik ve 120cm'lik kamçılı el tezgahlarında dokunulup Rize Bezi haline getirilmesi,
- 8-Yöreye ait tekniklerle ağartılması (beyazlatılması)
- 9-Yapılacak ürüne göre gümüş teli ve renkli ipliklerle motiflendirilmesi.

Ürününün Ayrıt Edici Özellikleri :

- 1-Feretiko bezinin ana maddesi kendir ipliğidir.
- 2-Kendir ipliğinin tabii rengi mat ve koyudur. İstenirse ağartılarak beyazlatılır.
- 3-Dokunan bezlerin desenleri özeldir. Dokuyucu tarafından tasarlanır.
- 4- Feretiko bezinin kendir ipliğinden kaynaklanan bir özelliğide çokça ter emici olması ve çabuk kurumasıdır. Aşırı sıcakta çalışan kişiler, fazla terledikleri için feretiko iç gömleği giymeyi tercih ederler. Bu onlara serin ve sağlıklı bir ortam sunar.

5-Atkısı kendir ipliği çözgüsü pamuk veya ipek olan melez dokumalardan elde edilen ürünler masa örtüsü, çarşaf, havlu, değişik dekoratif malzemeler olarak kullanılır.

6- Kendir ipliği esas itibariyle tek kat ve bükümlü bir özelliğe sahiptir.

Günümüzde çeşitlendirilip renklendirilmektedir.

7-Feretiko bezinin 1 cm2 sinde 18 çözgü ve 20 atkı ipliği mevcuttur.

8-Kendir bezi emsallerine nazaran dayanıklı ve uzun ömürlüdür.

Denetleme : Denetleme; Rize Kız Meslek Lisesinden bir uzman, Rize Halk Eğitim merkezinden bir uzman, İyidere Halk Eğitim Merkezinden bir uzman, İl Tarım Müdürlüğünden bir uzman, özel sektörde bu konuda çalışan bir uzmandan oluşan beş kişilik bir komisyon tarafından yerine getirilecektir.

Denetleme zamanı düzenli olarak yılda iki kere, şikayet ve ihtiyaç duyulduğunda ise her zaman yapılacaktır.